

เส้นทางสายปราสาทหิน

อรัญประเทศ-เสียมเรียบ เดินทาง 150 กม. กับ 2 ความมหัศจรรย์

บริษัท มาสด้า เซลส์ ประเทศไทย จำกัด จัดทดสอบรถปิกอัพ
มาสด้า บีที-50 ในรูปแบบคาราวานโดยใช้เส้นทาง กรุงเทพฯ-สระแก้ว
ในประเทศไทยข้ามด่านชายแดนที่ อ.อรัญประเทศ เข้าสู่ประเทศกัมพูชา
จากนั้นเดินทางต่อไปยังเมืองเสียมเรียบ โดยการเดินทางครั้งนี้
ไม่เพียงเป็นการสัมผัสบรรยากาศของปิกอัพบีที-50 เท่านั้น
ยังมีโอกาสได้สัมผัสกับนครวัดอภิศถปัตยกรรมของโลกยุคใหม่ด้วย

- แต่ก่อนหน้าที่จะได้สัมผัสกับความมหัศจรรย์ของปราสาทหินที่เมืองเสียมเรียบ เพียงเข้าสู่แผ่นดินกัมพูชาที่ด่านปอยเปต ขบวนคาราวานก็มีโอกาสได้พบกับอีกหนึ่งความมหัศจรรย์ นั่นคือถนนที่มีระยะทางประมาณ 150 กม.จนถึงเมืองเสียมเรียบที่น่าจะได้อธิบายเป็น 1 ในเส้นทางที่ใช้ระยะเวลาในการสร้างต่อกิโลเมตรนานที่สุดในโลก

เพราะหากใครเคยใช้ถนนสายนี้สู่เมืองเสียมเรียบเมื่อ 5 ปีที่แล้วจะพบว่ากำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง และในปัจจุบันที่ขบวนคาราวานทดสอบปิกอัพบีที-50 ผ่านไป ถนนสายนี้ก็ยังคงอยู่ในระหว่างการก่อสร้างเช่นเดิม ที่แตกต่างกันคือมีเพียงบางช่วงของถนนที่การก่อสร้างคืบหน้าไปบ้างเท่านั้น แต่ก็ยังไม่เสร็จอยู่ดี

ดังนั้นตลอดระยะเวลาเดินทางประมาณ 3 ชม. บนถนนในกัมพูชาจากด่านปอยเปตถึงเมืองเสียมเรียบ ผู้ทดสอบปิกอัพบีที-50 ทั้ง 25 คันจึงต้องกระเด็นกระดอนไปบนถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อพร้อมกับผลจุกจุกและฝุ่นฟุ้งจากการก่อสร้างจนแทบมองไม่เห็นทาง เสมือนกับเป็นการทดสอบทั้งรถและคนไปในตัว

หลังจากเสร็จสิ้นการผลจญภัยบนเส้นทางมหัศจรรย์จนถึงเมืองเสียมเรียบในตอนเย็น ขบวนคาราวานก็เดินทางต่อไปยังทะเลสาบเขมรที่อยู่ทางทิศใต้ของเมืองทันทีเพื่อล่องเรือชมอาทิตย์ตก จากนั้นในวันถัดมาก็เป็นช่วงของการเข้าชมกลุ่มปราสาทหินโบราณแห่งเมืองพระนครทั้งปราสาทบันทายศรี ปราสาทตาพรหม ปราสาทบาเยน และนครวัด อดีต 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลกยุคใหม่

ทะเลสาบเขมร

- ทะเลสาบเขมร หรือที่ชาวเขมรเรียกว่า โตนเลสาบ (Tonle Sap) เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ของทะเลสาบแห่งนี้จะเปลี่ยนไปตามฤดูต่างๆ โดยในช่วงฤดูฝนที่มีน้ำหลากโตนเลสาบจะมีพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 7,500 ตารางกิโลเมตร ในอดีตโตนเลสาบเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้กษัตริย์เขมรโบราณเลือกสร้างเมืองหลวงคือเมืองพระนครในบริเวณเมืองเสียมเรียบปัจจุบัน รวมทั้งความอุดมสมบูรณ์ของโตนเลสาบยังเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรเขมรโบราณอีกด้วย

ในปัจจุบันนอกจากชาวเขมรจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในบริเวณริมทะเลสาบแล้ว บริเวณนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเวียดนามอีกเป็นจำนวนมาก ที่เข้ามาในประเทศกัมพูชาพร้อมกับทหารเวียดนามในยุคต่อสู้กับเขมรแดง แต่เนื่องจากชาวเวียดนามเหล่านี้ไม่ได้มีสถานภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงต้องอาศัยอยู่บน

เรือในโตนเลสาบ โดยนอกจากที่อยู่อาศัยแล้ว ทั้งโรงพยาบาล, โรงเรียน และสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาของชาวเวียดนามกลุ่มนี้ ยังต้องอยู่ในน้ำด้วยเช่นกัน

โตนเลสาบไม่เพียงเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคและส่งออกที่สำคัญของชาวเขมรเท่านั้น แต่ปัจจุบันยังเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองเสียมเรียบนอกจากปราสาทหิน โดยนักท่องเที่ยวจะล่องเรือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านริมน้ำและชมอาทิตย์ตกยามเย็นที่แพขนาดใหญ่ซึ่งเป็นทั้งร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึกในทะเลสาบ

ปราสาทบันทายศรี

- ปราสาทแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1510 เพื่อบูชาพระศิวะโดยพราหมณ์ยัชญวราหะ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการของพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 สมัยที่ยังทรงเป็นเด็ก เนื่องจากปราสาทแห่งนี้ไม่ได้ถูกสร้างโดยกษัตริย์จึงถูกก่อสร้างบนฐานดินเตี้ยๆ ต่างจากปราสาทอื่นอย่างนครวัดซึ่งสร้างโดยกษัตริย์ที่จะสร้างบนฐานสูง

ความโดดเด่นของปราสาทบันทายศรีคือ หินที่นำมาใช้ในการก่อสร้างเป็นหินทรายสีชมพูแตกต่างจากปราสาทหินแห่งอื่น ดังนั้นปราสาทบันทายศรีจึงได้รับการเรียกอีกชื่อว่า **ปราสาทหินสีชมพู** ซึ่งจากลักษณะที่แตกต่างจากปราสาทอื่นนี้เองที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปที่ชมทั้งๆ ที่อยู่ห่างไกลจากปราสาทอื่นๆ และอยู่ห่างตัวเมืองเสียมเรียบถึง 35 ก.ม.

นอกจากวิสดูในการสร้างที่แตกต่างจากปราสาทหินแห่งอื่นแล้ว ลวดลายต่างๆ ภายในปราสาทยังมีความสวยงามเป็นรูปแบบเฉพาะตัวโดยเป็นการรวมเอาศิลปะเขมรโบราณยุคต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน จนถูกจัดให้เป็นศิลปะรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะเรียกว่าศิลปะแบบบันทายศรี

ปราสาทตาพรหม

• ถ้าเอ่ยชื่อปราสาทนี้บ่อยๆ หลายคนอาจจะทำหน้าสงสัย แต่ถ้าบอกว่าเป็นปราสาทหินที่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นคลุมตัวปราสาทโดยมีรากไม้ขนาดใหญ่คล้ายหนวดปลาหมึกยักษ์ชอนเข้าไปในส่วนฐานของปราสาทละก็ เชื่อว่าหลายคนจะต้องจำได้ทันทีทั้งจากภาพถ่าย รายการสารคดี หรือฉากหนึ่งในหนังเรื่อง Tomb Raider

ปราสาทแห่งนี้ถูกสร้างในปี พ.ศ. 1729 โดยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เพื่ออุทิศให้กับพระราชมารดาของพระองค์ โดยเป็นวัดในพุทธศาสนานิกายมหายาน จากจารึกระบุไว้ว่าในการก่อสร้างปราสาทนี้ใช้คนจำนวน 79,365 คนและทรัพย์สมบัติจากหมู่บ้านต่างๆ ถึง 3,140 หมู่บ้าน นอกจากนี้ปราสาทแห่งนี้ยังจะถูกจัดได้ว่ามีความหรรษาที่เดียวจากจำนวนทรัพย์สมบัติของวัดได้แก่ ชุดทองคำ 1 ชุดหนักกว่า 500 กก. ชุดเงินเพชร 35 เม็ด ไหม่มก 40,620 เม็ด หินมีค่าและพลอยต่างๆ 4,540 เม็ด และอ่างทองคำขนาดใหญ่ ส่วนภาพสลักต่างๆ ในบริเวณปราสาทจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาพุทธนิกายมหายานตามความเชื่อของกษัตริย์ผู้สร้าง

เนื่องจากตัวปราสาทและซุ้มประตูต่างๆ ส่วนใหญ่ล้วนแต่ถูกต้นไม้ขึ้นปกคลุมและมีรากชอนเข้าไปในส่วนต่างๆ จึงทำให้การบูรณะซ่อมแซมเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก หลายส่วนของปราสาทจึงถูกปล่อยให้ห้อยอยู่ในสภาพเดิม ซึ่งก็ได้สร้างความสวยงามแปลกตากว่าปราสาทอื่นๆ ในเมืองเสียมเรียบ

ปราสาทบายบ

- “ข้าพเจ้าแห่งหน้าขึ้นไปยังปราสาทที่มีต้นไม้ปกคลุมอยู่ ซึ่งทำให้ตัวเองรู้สึกเหมือนคนแคระ และทันทีทันใดเลือดในตัวข้าพเจ้าก็เย็นแข็งขึ้นมาทันที เมื่อมองเห็นรอยยิ้มขนาดมหึมาที่กำลังมองลงมายังข้าพเจ้า แล้วก็รอยยิ้มอีกด้านหนึ่งเหนือกำแพงอีกด้านหนึ่ง แล้วก็รอยยิ้มที่ 3 แล้วก็ที่ 5 แล้วก็ที่ 10 ปรากฏจากทุกสารทิศ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเหมือนมีตาคอยจ้องมองอยู่ทุกทิศทุกทาง”

สิ่งที่ **ปีแอร์ โลตี** เขียนไว้ในหนังสือ **นักแสวงบุญแห่งนครวัด (Pelerin D'Angkor)** ไม่เกินเลยไปจากความเป็นจริงเลย เพราะไม่ว่าใครก็ตามที่มาเยือนอยู่กลางปราสาทบายอนแล้วมองเห็นใบหน้าสลักจากหินบนยอดปราสาทต่างๆ จำนวน 216 ใบหน้า ก็คงต้องรู้สึกตกใจอยู่ไม่น้อย แม้ใบหน้าเหล่านั้นจะมีรอยยิ้มแสดงความเมตตาอยู่ก็ตาม

ปราสาทบายอนถูกสร้างขึ้นโดยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ซึ่งครองราชย์ในช่วงปี พ.ศ.1724-1744 และมีความต้องการขยายตัวเมืองพระนครให้มีขนาดใหญ่ขึ้นพร้อมกับสร้างปราสาทบายอนขึ้นมาเป็นศูนย์กลางของเมือง โดยเป็นศาสนสถานของศาสนาพุทธแบบมหายานตามความเชื่อของพระองค์ ด้วยรูปแบบเฉพาะตัว

แตกต่างจากการก่อสร้างปราสาทก่อนหน้านี้ ปราสาทบายอนจึงได้กลายเป็นต้นแบบศิลปะแบบบายอนในการก่อสร้างปราสาทอีกหลายแห่งภายหลัง เช่น ปราสาทตาพรหม

แม้จะไม่ได้มีขนาดใหญ่โตเท่ากับนครวัด แต่ปราสาทบายอนก็มีชื่อเสียงโด่งดังไม่แพ้นครวัดจากใบหน้าจำนวนมากบนยอดปราสาทที่อยู่ล้นชั้นบนสุดของปราสาท ซึ่งความลึกลับของใบหน้าเหล่านี้ได้เคยสร้างความสับสนให้แก่นักโบราณคดีมาแล้วจนถึงกลับเข้าใจผิดว่าปราสาทแห่งนี้คือศาสนสถานของศาสนาพราหมณ์ และหน้าซึ่งปรากฏบนยอดปราสาททั้ง 4 ด้านคือหน้าของพระพรหม

แต่ต่อมาเมื่อพบเทวรูปพระโพธิสัตว์โลกेश্বর และจากหลักฐานต่างๆ จึงรู้ว่าปราสาทแห่งนี้คือศาสนสถานของศาสนาพุทธ มหายาน และใบหน้าบนยอดปราสาทคือหน้าของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ผู้สร้างปราสาทบายอนที่เชื่อว่าตนเองเป็นพระโพธิสัตว์โลกेश্বরที่อวตารลงมาเป็นพุทธราชา โดยนอกจากเรื่องทางศาสนาแล้วใบหน้าบนยอดปราสาทยังแฝงไว้ด้วยเรื่องทางการเมืองและการปกครองด้วย เพราะเปรียบเสมือนสายตาของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ที่แผ่คลุมไปทั่วทั้ง 4 ทิศของอาณาจักร ดังที่ศาสตราจารย์ **ยอร์ช เซเดส์** เคยเขียนไว้ว่า...

“พระพักตร์ของพระโพธิสัตว์โลกेश্বর สลักเสลาขึ้นตามเค้าพระพักตร์ของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แสดงอิทธิปาฏิหาริย์ของพระโพธิสัตว์ และแสดงถึงพระราชอำนาจอันเกรียงไกรของพระเจ้าแผ่นดินเขมรที่มีอยู่ตลอดทุกแคว้นแคว้นในราชอาณาจักรอันกว้างใหญ่ของพระองค์ ด้วยพระองค์ทรงเป็นอวตารของพระโพธิสัตว์บนโลกมนุษย์นั่นเอง”

นครวัด

- ในอดีตนครวัดในประเทศกัมพูชาเคยถูกจัดเป็น 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลกยุคใหม่ แต่พอมีการคัดเลือกสถานที่ที่เป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกใหม่ 7 แห่งโดยใช้วิธีโหวตทางอินเทอร์เน็ต แล้วมีการประกาศผลมาเมื่อวันที่ 7 เดือน 7 ปี 2007 ปรากฏว่านครวัดได้หลุดจากการเป็น 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลกชนิดด้านความรู้สึกของคนจำนวนมาก จนถึงกับมีการพูดว่าที่นครวัดหลุดจากการเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก เป็นเพราะคนชมส่วนใหญ่ไม่ได้มีคอมพิวเตอร์ให้โหวตทางอินเทอร์เน็ตเหมือนกับบางประเทศ

ในอดีตชาวตะวันตกส่วนใหญ่รับรู้ความอลังการของนครวัดผ่านหนังสือ 'Voyages Dans Les Royaumes Du Siam Du Cambodge Et Du Laos' ของ **อองรี มูโอดต์ (Henry Mouhot)** นักสำรวจชาวฝรั่งเศสที่เผยแพร่ออกไปในปี พ.ศ.2404 จนทำให้เกิดความท้าทายที่จะเข้ามาดูปราสาทหินกลางป่ารกชัฏของนักประวัติศาสตร์ โบราณคดี และนักผจญภัย และจากความยิ่งใหญ่ของนครวัดทำให้ชาวตะวันตกบางกลุ่มไม่เชื่อว่าจะเป็นฝีมือของชาวเขมรโบราณ แต่น่าจะเป็นเมืองที่ชาวโรมันสร้างไว้มากกว่า

จากหลักฐานต่างๆ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ผู้สร้างนครวัดคือพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ซึ่งปกครองอาณาจักรเขมรช่วงปี พ.ศ.1655-1695 เพื่อเป็นทั้ง **เทวาลัย** และ **มฤตกาพย์ (ที่ฝังศพ)** คือในสมัยที่พระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ยังครองราชย์อยู่ ที่แห่งนี้จะเป็นศาสนสถานสำหรับประดิษฐานเทวรูปพระวิษณุแทนตัวพระองค์เองซึ่งเป็นเสมือนทเวราชา และเป็นที่ฝังศพของพระองค์เมื่อสิ้นพระชนม์ลง

ขนาดใหญ่โตของนครวัดนอกจากถูกล้อมด้วยกำแพงที่กว้าง 800 เมตรและยาว 1,000 เมตรแล้วยังถูกล้อมรอบด้วยคูน้ำที่มีความกว้าง 190 เมตรอีกชั้นหนึ่ง ภายในกำแพงนครวัดแบ่งเป็น 3 ชั้น ซึ่งการขึ้นลานแต่ละชั้นจะต้องเดินขึ้นบันไดที่สูงชัน บนลานชั้นบนสุดเป็นที่ตั้งของปราสาทประธานซึ่งสร้างตามหลักเขาพระสุเมรุ คือมีปราสาทล้อมรอบประธานที่สูงสุดตรงกลางทั้ง 4 มุม ในอดีตปราสาทประธานเคยเป็นที่ประดิษฐานเทวรูปพระวิษณุตามความเชื่อลัทธิไวษณเวศของกษัตริย์ผู้สร้าง แต่ปัจจุบันในส่วนลานชั้นบนสุดนี้กำลังถูกบูรณะซ่อมแซมอยู่เช่นเดียวกับหลายพื้นที่ของนครวัดจึงไม่เปิดให้นักท่องเที่ยวขึ้นไป

นอกจากความใหญ่โตแล้ว ความวิจิตรบรรจงของลวดลายต่างๆ รวมทั้งนางอัปสรที่ถูกสลักตามระเบียบชั้นต่างๆ ของนครวัดเป็นอีกสิ่งที่สวยงามมหัศจรรย์ให้แก่ผู้เข้าชมนครวัด โดยเฉพาะภาพสลักที่ระเบียบชั้นนอกซึ่งแต่ละด้านจะสลักเรื่องราวที่แตกต่างกัน

ไว้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางศาสนาเช่น นรก, สวรรค์ และเรื่องกวนเกษียรสมุทรของเทวดาและยักษ์จากคัมภีร์ภควัทปุราณะ วรรณกรรมของพราหมณ์อย่างเรื่องรามเกียรติ์และมหาภารตะ และเรื่องราวในประวัติศาสตร์อย่างการจัดกองทัพของพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2

สำหรับคนไทยที่มาดูนครวัดแล้วเชื่อว่าทุกคนต้องมาดูภาพสลักในส่วนนี้ เพราะมีส่วนที่เรียกว่า **เสียมกฏ** ซึ่งเป็นทัพหน้าของพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 โดยเชื่อว่าเป็นกองทัพจากสยาม แต่ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ว่าเป็นชาวสยามจากที่ไหน โดยนักวิชาการบางคนบอกว่าเป็นกองทัพสยามจากแม่น้ำโขงเนื่องจากการแต่งกายของทหารที่สลักไว้บนระเบียงตรงกับตำนานของลาวเรื่อง **ท้าวฮุ่งขุนเจือง**